

Natura 2000 gebied 71 – Loeverstein, Pompveld & Kornsche Boezem

CONCEPT GEBIEDENDOCUMENT

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Rivierengebied
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL3004001
Beschermd natuurmonument:	-
Beheerder:	Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Domeinen, Duinwaterbedrijf Zuid Holland
Particulieren	
Provincie:	Gelderland, Noord-Brabant
Gemeente:	Aalburg, Werkendam, Woudrichem, Zaltbommel
Oppervlakte:	720 ha

Gebiedsbeschrijving

Het gebied Loeverstein, Pompveld & Kornsche Boezem bestaat uit drie aparte deelgebieden. Het deelgebied Loeverstein ligt rond het gelijknamige slot. Het zijn buitendijkse, deels bekaede en deels onbekade, uiterwaardgebieden die langs de Waal en de Afgedamde Maas liggen. De Waal is de meest dynamische riviertak en moet in perioden met hoge rivierafvoer 2/3 van de Rijnaafvoer voor haar rekening nemen. Het is daarmee de grootste vrij - afstromende Rijntak. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. In perioden met hoog water vindt erosie en sedimentatie plaats en 'vormt' de rivier het landschap. Het karakteristieke rivierenlandschap bestaat uit een brede relatief hoog gelegen uiterwaard met rivierduintjes en graslanden en natte moerasgebieden op locaties waar kleiwinning heeft plaatsgevonden en in verlande strangenstelsels. De aangrenzende Boezem van Brakel is een binnendijks moerasgebied dat na vergraving gevormd is in een komkleigebied. Hier zijn enkele wielen aanwezig. Het gebied wordt gekenmerkt door stroomdalgraslanden, (matig) voedselrijke graslanden, (matig) voedselrijke wateren en wilgen- en populierenbossen.

Het deelgebied Pompveld is een kleine polder met eigen waterhuishouding. Het omvat moeras, grienden, bosjes en vochtige graslanden. In het midden van het Pompveld ligt een karakteristieke eendenkooi.

Ook de Kornsche Boezem is een kleine boezempolder met veel grienden.

Begrenzing

PM

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
H6120	Stroomdalgraslanden
H6510	Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1134	Bittervoorn
H1145	Grote modderkruiper
H1149	Kleine modderkruiper
H1163	Rivierdonderpad
H1166	Kamsalamander

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H3270	Slikkige rivieroeveren ¹
H91E0	Vochtige alluviale bossen ¹

Kernopgaven

- 3.07 **Vochtige alluviale bossen:** Vochtige alluviale bossen (*zachthoutoibossen en essen- iepenbossen*) *H91E0_A en *H91E0_B uitbreiden mede ten behoeve van bever H1337.
- 3.11 **Vissen en amfibieën:** Laagdynamische wateren voor grote modderkruiper H1145, bittervoorn H1134 en amfibieën, zoals kamsalamander H1166.
- 3.13 **Droge graslanden:** Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden *H6120, glanshaver- en vossestaarthooilanden (*glanshaver*) H6510_A.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H3150	Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of <i>Hydrocharition</i>
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Uitbreiding het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden in het Rivierengebied behoort tot de belangrijkste landelijke opgaven. In dit gebied bestaan buitendijks mogelijkheden voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit. In combinatie met natuurontwikkeling en rivierverruiming kunnen de gewenste laagdynamische condities worden gerealiseerd. Voor de binnendijks gelegen voorkomens van het habitatype (in boezem, sloten en plassen) is alleen verbetering kwaliteit van toepassing.

- H3270 Rivieren met slikoevers met vegetaties behorend tot het *Chenopodium rubri* p.p. en *Bidention* p.p.**
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitattype slikkige rivieroever komt over een kleine oppervlakte voor in het buitendijkse deel van het gebied.
- H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem**
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitattype stroomdalgraslanden komt over een kleine oppervlakte voor, in mozaïek met begroeiingen van het habitattype H6510 glanshaver- en vossenstaartheooilanden, *glanshaver* (subtype A).
- H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaartheooilanden, *glanshaver* (subtype A).
 Toelichting Het gebied levert voor vlakdekkend voorkomende glanshaverhooilanden (subtype A) één van de grootste bijdragen. Het habitattype komt in goed ontwikkelde vorm en in een grote oppervlakte voor op de Bloemplaat. Het betreft hier één van de weinige nagenoeg onvergraven uiterwaarden van ons land. Landelijk gezien verkeert het habitattype in matig ongunstige staat van instandhouding. In het gebied zijn goede potenties voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)**
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *zachtouthooibossen* (subtype A).
 Toelichting Voor het habitattype vochtige alluviale bossen, *zachtouthooibossen* (subtype A) bestaan buitendijks, in de stroomluwe delen, kleinschalige mogelijkheden voor verbetering kwaliteit.
- Soorten**
- H1134 Bittervoorn**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting Het Natura 2000 gebied Loeverstein, Pompveld & Kornsche Boezem maakt deel uit van het hoofdverspreidingsgebied van de bittervoorn in het westelijk rivierengebied. Zo is bijvoorbeeld uit het deelgebied Pompveld een grote populatie bekend.
- H1145 Grote modderkruiper**
 Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting De grote modderkruiper komt in dit deel van het land ruim verspreid voor. De deelgebieden Boezem van Brakel, Pompveld en Kornsche Boezem vormen belangrijke kerngebieden binnen het verspreidingsgebied. Het betreft geïsoleerde populaties, die zich tot op heden weten te handhaven. Een verbinding tussen de deelgebieden Kornsche Boezem en Pompveld is van belang. Buitendijks zijn mogelijkheden voor uitbreiding in de stroomluwe delen aanwezig.
- H1149 Kleine modderkruiper**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor.
- H1163 Rivierdonderpad**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting Het betreft een wijd verspreide soort, die slechts voor een beperkt deel binnen de Habitatrictlijngebieden voorkomt en waarvoor het Rivierengebied relatief belangrijk is.

H1166 Kamsalamander

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Tot voor kort zat hier de grootste populatie kamsalamanders van de Bommelerwaard. Nu zit de soort alleen in het deelgebied Boezem van Brakel: vooral in het noordelijke deel van de Boezem van Brakel, in de Benedenwaarden tegen de dijk aan en in De Waarden bij Loevestein. Het betreft hier een geïsoleerde populatie, die de meest westelijke in het rivierengebied vormt. De soort komt zowel binnendijks (winterhabitat en voortplantingswateren) als buitendijks (voortplantingswateren en zomerfoerageergebied) voor.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	+	>	>
H3270 Slikkige rivieroever	-	+	=	=
H6120 Stroomdalgraslanden	--	+	=	=
H6510_A Glanshaver- en vossenstaartheuvels (<i>glanshaver</i>)	-	++	>	>
H91E0_A Vochtige alluviale bossen (<i>zachtouthoutbossen</i>)	-	-	=	>

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1134 Bittervoorn	-	-	=	=
H1145 Grote modderkruiper	-	-	>	=
H1149 Kleine modderkruiper	+	+	=	=
H1163 Rivierdonderpad	-	+	=	=
H1166 Kamsalamander	-	-	=	=

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitattypen thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.